

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Hanna Wróblewska

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 5608 posała Krzysztofa Piątkowskiego z 29 października 2024 roku w sprawie możliwości ponownego wykorzystania środków z tzw. kapslowego na działalność profilaktyczną w instytucjach kultury, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zawarte są regulacje określające przeznaczanie opłat z tzw. kapslowego na finansowanie zadań:

- 1) określonych w wojewódzkich programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii,
- 2) realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego w ramach wojewódzkich programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Zarządy województw mogą zlecać, w drodze porozumień, jednostkom samorządu powiatowego zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przekazywać środki finansowe na ich realizację. Opłata tzw. kapsłowa stanowi w wysokości:

- 50% dochód gmin, na których terenie jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych;
- 50% przychód Narodowego Funduszu Zdrowia.

Gmina przeznaczająca środki na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu. Narodowy Fundusz Zdrowia przeznaczająca środki na działania o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym oraz na świadczenia opieki zdrowotnej w zakresie opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień oraz innych następstw zdrowotnych spożywania alkoholu.

Przytoczone powyżej przepisy w sposób precyzyjny określają zakres możliwych podejmowanych działań profilaktycznych, w tym także o charakterze edukacyjnym realizowane przez wyspecjalizowane jednostki.

Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie są znane efekty podejmowanych działań w tym obszarze, niemniej nie odnotowano dotychczas postulatów o ustawowe włączenie w ten obszar instytucji kultury.

Jednak w ocenie MKiDN systemowe powiązanie finansowania kultury z nakładami na profilaktykę uzależnień wydaje się krokiem, w który wpisana jest ryzykowna sprzeczność. Podnoszenie wydatków na cele kulturalne nie może być bowiem zależne od wzrostu spożycia alkoholu, który przynosi wiele niepożądanych skutków społecznych. Należy zwrócić uwagę na fakt, że według wyliczeń Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

z 2021 r. (od 2022 r. wchodzącej w skład Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom) w skali ogólnopolskiej koszty wynikające z nadmiernego spożycia alkoholu przez Polki i Polaków znacząco przewyższają wpływy z podatku akcyzowego od wyrobów alkoholowych. Profilaktyka uzależnień pozostaje dziedziną, której celem jest, rzecz jasna, ograniczenie spożycia alkoholu, zaś działalność kulturalna wymaga konsekwentnego podnoszenia nakładów.

Niewątpliwie kultura może być jednym z czynników wpływającym na ograniczenie problemów społecznych związanych z rozwojem uzależnień. Państwowe i samorządowe instytucje kultury realizują swe cele statutowe, w których może mieścić się przeciwdziałanie uzależnieniom. W praktyce zaangażowanie na tym polu może przybierać charakter eksplicytny (w przypadku ujęcia takiego celu wprost w statucie lub innych dokumentach programowych) lub implicytny (poprzez realizację zadań zorientowanych na podnoszenie dobrostanu społecznego w sposób wielokierunkowy). Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie posiada jednak umocowania do obligowania instytucji kultury do prowadzenia określonych form współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie profilaktyki uzależnień.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że dyskutowane na forum rządowym plany systematycznego podnoszenia podatku akcyzowego od alkoholu potencjalnie stwarzają pewne pole do refleksji na temat możliwości zdywersyfikowania źródeł finansowania nakładów na kulturę w przyszłości. Zdaniem MKiDN nie może to jednak oznaczać dążenia do powiązania profilaktyki uzależnień i działalności kulturalnej z tym samym źródłem dochodu budżetu państwa – konsumpcją wyrobów alkoholowych.

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

PODSEKRETARZ STANU

Andrzej Wyrobiec